

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Stisyklisters oppfattelse af risiko

Mountain bikers perception of risk

**Gustav Finne Møller Aarup-Kristensen &
Magnus Worm**

Bachelor Friluftliv

Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett (FLKI)

Lotte Malterud Grøndahl

15/12-2021

Forord

Denne opgave er resultatet af et efterår, hvor vi for første gang har fået følelsen af hvad et kontor arbejde med skærmtid 9-16 kan byde på. Ironisk nok basere hele opgaven sig på aktiviteter som helst skal forgå langt væk fra et sådant kontor. Opgaven har dog lært os at struktureret arbejde og en masse kakao kan føre til et resultat vi selv er stolte af. Vi vil først og fremmest takke vores vejleder Lotte Malterud Grøndal for alle hendes input og hjælp, dernæst vil vi takke Word for et anger management kursus, og sidst en stor tak til vores informanter som bidrog med deres fantastiske svar. Disse svar gav os både noget at arbejde ud fra og gav os noget at more sig over, da opfattelsen af at træer er bløde og derfor ikke så slemme at køre ind i.

God fornøjelse med læsningen.

Sammendrag

Stisykling er en sporten der til tider forgår i utilregnelige områder og ofte med høj fart, hvilket leder til at mange opfatter stisykling som en risikosport. Denne opgaves hensigt er at undersøge (a) hvordan stisyklistere opfatter risiko generelt, (b) hvordan de opfatter stisykling som risikosport og (c) hvordan de ser på sig selv som risikotagere og holde disse opfattelser op imod relevant teori om risiko. Det førte til problemstillingen ”*Hvordan opfatter stisyklistere risiko?*” For at svare på problemstillingen blev en fænomenografisk metode valgt og kvalitative interviews udført. Fænomenografi er en metode hvor vi identificerer, beskriver og analyserer forskellige opfattelser af et fænomen. For at kunne holde opfattelser op imod noget, lavede vi en omfattende gennemgang af teori der omhandler forskellige sider af risiko og risikotagning. Interview udvalget bestod af 8 stisyklistere fra Sogndal, Norge med forskellige stisyklings erfaring. I analysen blev stisyklisternes opfattelser kortlagt og kategoriseret for at vise bredden af opfattelser. De blev kategoriseret i prædefinerede kategorier dannet ud fra spørgsmålene fra (a), (b), og (c). Resultatet var: (a) Stisyklisternes generelle opfattelse af risiko er knyttet til at det er noget negativt (b) Stisyklisterne havde forskellige opfattelser til om hvorvidt og hvorfor stisykling er en risikosport. (c) Der var forskel i opfattelserne omkring hvorvidt stisyklisterne så sig selv som risikotagere og grundene til dette. Vi håber dette kan bidrage til forståelsen af risiko generelt og inden for stisykling.

Nøgleord – Stisykling, risiko, risikotagning, opfattelser, fænomenografi

Abstract

Mountain biking is a sport that sometimes takes place in exposed areas and often at high speed, which leads people perceiving it as a risky sport. The purpose of this paper is to examine (a) how mountain bikers perceive risk in general, (b) how they perceive mountain biking as risk seeking sport and (c) how they see themselves as risk takers. The perceptions will then be discussed against relevant theory about risk. This led to the thesis "How do mountain bikers perceive risk?" To answer the thesis, a phenomenographic method was chosen and qualitative interviews were conducted. Phenomenography is a method in which we identify, describe, and analyze different perceptions of a phenomenon. To discuss the perceptions against something, we made a comprehensive review of theory examining different aspects of risk and risk-taking. The interview group consisted of 8 mountain bikers from Sogndal, Norway with different riding experience. In the analysis, the perceptions of the trail cyclists were mapped and categorized to show the variation of perceptions. The perceptions were categorized into predefined categories formed from the questionnaire consisting of (a), (b), and (c). The result was: (a) The mountain bikers general perception of risk was linked to something negative (b) The mountain bikers had different views on whether and why mountain biking is a risk seeking sport and (c) There were differences in perceptions about whether the mountain bikers saw themselves as risk takers and the reasons for this. We hope that this can contribute to the understanding of risk in general and within mountain biking.

Keywords – Mountain bike, risk, risk taking, perceptions, phenomenography,

Indholdsfortegnelse

Indledning	6
Problemstilling og opgavens hensigt.....	6
Teori – hvad er risiko?	7
Historisk baggrund	7
Fare, uvished og chance	7
Sandsynlighed og hyppighed	8
Subjektiv risiko vs. objektiv risiko.....	9
Oplevet risiko vs. reel risiko	9
Kulturelt aspekt	10
Det samfundsmæssige og psykologisk aspekt	10
Ulykker.....	11
Grupper og risiko	11
Metode	12
Fænomenografi	12
Problematikken ved fænomenografien.....	13
Pålidelighed, troværdighed og overførbarhed.....	13
Udvalg og kontekst	14
Dataindsamlingsmetoden	14
Interviewguide	15
Analysen og behandling af data	15
Ethiske retningslinjer.	15
Resultat.....	16
Stisyklisters opfattelse af risiko generelt - 1.0.0.0	17
Stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling – 2.0.0.0	19
Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer. 3.0.0.0.....	22
Diskussion	23
Hvad får vi ud af opgaven?	27
Reference liste.....	29
Bilag	32

Indledning

I denne opgave har vi gennem arbejdet med at finde ud af hvordan stisyklistere opfatter risiko. Som udøver af flere forskellige aktiviteter der involverer elementer af farer og risiko, var vi interesserede i at kigge nærmere på hvad begrebet risiko dækker over og hvilke opfattelser der er knyttet til det. Valget af stisyklingens vinkel kom af to grunde: Vi cykler begge og har derfor personlig erfaring fra sporten. Derudover er stisykling en relativt ny sport og opfattes stadig som en lidt niche præget sport, sammenlignet med andre friluftslivsaktiviteter. Derfor finder der ikke alverdens forskning indenfor sporten og meget af den forskning der findes, omhandler for det meste enten forvaltningsdilemmaer, som stisykling som naturturisme eller udvikling og vedligeholdelse af stier (Kyllesø & Rafteseth. (2020); Håvik & Trovåg (2015); Ertnes & Landmark (2017)). Vi fandt det derfor interessant at undersøge en ny side af sporten, samtidig med at vi kunne undersøge risikobegrebet yderligere.

Problemstilling og opgavens hensigt

Der er lavet studier om risiko, sikkerhed og beslutningstagning indenfor andre friluftslivsaktiviteter som f.eks. klatring og ski. (Vindenes & Engelund (2013); Ark, Parmentier & Aarre (2018); Drager & Sagenes (2020); Mæland & Meslo (2011); Nørvald (2019)). Risiko i stisykling har dog ikke været undersøgt før. I opgaven vil vi derfor finde og kortlægge stisyklisters opfattelser af risiko. Til det har vi valgt en fænomenografisk metode, da dette er en metode som kan belyse opfattelser knyttet til et fænomen fremfor at belyse fænomenet i sig selv. Vi håber at dette vil kunne danne grundlag for en generel diskussion om risiko og sætte fokus på risikoerne i stisykling. Problemstilling endte derfor som; **Hvordan opfatter stisyklistere risiko? Et fænomenografisk studie af stisyklisters opfattelser af risiko.**

Opfattelser

I vores opgave har vi vagt at fokuseres på opfattelser. Opfattelser er relationen mellem individet og dets omverden (Uljens, 1989). Der findes de opfattelser som skabes inden i individet selv, og de opfattelser som er blevet givet til individet af andre. Både de opfattelser som er skabt af individet selv, og de opfattelser som er blevet givet af andre, er en del af det man definerer som opfattelser i fænomenografien (Uljens, 1989): *”Uppfattningen står ofta för det som är underförstått, det som inte behöver sägas eller som - inte kan sägas, eftersom det aldrig varit föremål för reflektion. De utgör referensram inom vilken vi samlat våra kunskaper eller den grund, på vilken vi bygger våra resonemang”* (Marton & Svensson, 1978, s. 20, citeret i Uljens, 1989).

Teori – hvad er risiko?

Vi vil i dette afsnit se på, hvad teori knyttet til risiko kan være. Dette bliver gjort for at have et teoretisk grundlag for risiko, som senere kan diskuteres op imod opfattelser fundet gennem interviews. Det udvalg af teori vi kom frem til at bruge, blev valgt på baggrund af at den enten prøvede at definere, hvad risiko helt konkret kan være eller prøvede at belyse, hvorfor vi som individer tager risiko.

Historisk baggrund

I bogen *Risk* af Lupton (2013) findes der en historisk redegørelse for begrebet risiko. Ordet risiko, som vi kender det i dag, har været brugt siden 1600-tallet, og stammer fra det latinske ord *riscum* (Lupton, 2013, s.5). De første opfattelser af risiko var, at det var naturlige hændelser som sygdom eller naturkatastrofer, der skete uden menneskets indblanding. Op igennem 1900-tallet blev begrebet risiko dog ændret fra noget, som udelukkende var naturskabt til også at involvere det menneskelige aspekt. Dette skyldtes at europæiske stater i forbindelse med den industrielle revolution i 1800-tallet begyndte at vise interesse for at definere arbejdsmæssige normer, og derved bliver grundlaget for statistiske beregninger af risiko lagt (Lupton, 2013, s.7). Forsikringsbranchen begyndte i 1900-tallet at bruge disse statistikker til at udregne hyppigheden og sandsynlighed for ulykker for at kunne kvantificere og analysere situationer (Lupton, 2013, s.7). Den nyere definition af risiko indebar altså at risiko både kunne være noget godt eller dårligt. Risiko kunne både være chancen eller sandsynligheden for at noget positivt eller negativt skulle ske. Den positive definition af risiko er i dag forsvundet (Lupton 2013, s. 9). Den eneste undtagelse Lupton (2013) nævner, er positiv risiko, når der snakkes om investeringer. Her kan høj risiko stadigvæk være noget positivt, fordi den potentielt kan give højt afkast, hvilket er positivt for investoren (Lupton, 2013). Beck (1997) beskriver en overgang, hvor det menneskelige aspekt adskilles fra naturens "risiko", og gøres til et samfundsmæssigt fænomen, som vi blandt andet kender fra atomkraft (Beck, 1997).

Fare, uvished og chance

Risiko er i dag stadig et lidt diffust begreb, som fremstilles af Martínková & Parry (2017) således: "*First we note that the term 'risk' is an incomplete term. We can always ask: risk of what? Risk of breaking a fingernail, risk of death, or risk of rain tomorrow?*" (Martínková & Parry, 2017, s. 77). I forsøget på at gøre begrebet mere konkret vil vi først skelne risiko fra begrebet fare. Farer kan defineres som kilden til skade, ulykker eller tab (Martínková & Parry, 2017, s. 77; Kaplan & Garrick, 1981, s. 12). Alt man gør, indeholder en vis fare. Man kan falde

ud af sengen eller man kan ende i et biluheld. Det er dog ikke ensbetydende med, at alt man gør, er direkte farligt. Alt man gør, udgør ikke en reel risiko for at en fare udvikler sig til en skade eller ulykke. Dette kan forklares med begrebet ”sikkerhedsnet” og kan stilles op som en ligning: $risiko = farer/sikkerhedsnet$ (Kaplan & Garrick, 1981, s. 12). Sikkerhedsnet forstås her som både menneskelige evner og udstyr. De menneskelige evner beskrives som om at anerkende, forstå, forbygge og undgå farer, og derved minimere risikoen for at det sker noget farligt (Martínková & Parry, 2017, s. 77). Kaplan & Garrick (1981) beskriver det som at det at vide noget om en potentiel fare kan af hjælpe med at neutralisere den. Ved man hvad der kommer rundt om et hjørne på et cykelspor vil man kunne forberede sig og undgå at det udvikler sig til en reel fare. Et eksempel på udstyr er at bruge en svømmevest hvis man skal svømme i havet kan minimere risikoen for at drukne. En anden ligning af Kaplan & Garrick (1981) er: $risiko = uvished + skade$ (Kaplan & Garrick, 1981, s. 12). Et eksempel på dette kunne være at man står overfor at skulle hoppe mellem to sten. Man kan være usikker på om man kan hoppe langt nok, men hvis det ikke udgør en reel mulighed for skade, hvis man ikke skulle klare det, vil det ifølge Kaplan & Garrick (1981) ikke udgøre en risiko, men blot en uvished.

En tredje definition kommer fra Martínková & Parry (2017), *risk as chance*. Her bruges risiko som synonym for chancen for at noget sker. Det omhandler stadig noget negativt, da man ifølge dem ikke vil bruge risiko om noget positivt. Eksempel på dette er hvis det skal regne i morgen, siger man at der er en risiko for regnvej i morgen. Hvorimod at hvis det bliver solskinsvej vil man ikke sige risiko for sol i morgen. Hvis man skulle bruge risikobegrebet om sol kunne det bruges således Der bliver sol i morgen og derfor øges risikoen for hudkræft, hvis vi ikke bruger solcreme (Martínková & Parry, 2017, s. 79).

Sandsynlighed og hyppighed

Ligesom at risiko har forskellige definitioner, kan også sandsynlighed opfattes på forskellige måder. Sandsynlighed fortæller os noget om, hvilken af to eller flere udfald der er mest tilbøjelige til at ske. Ifølge Kaplan & Garrick (1981) deles sandsynlighed op i underkategorierne sandsynlighed og hyppighed. Hyppighed er noget der objektivt kan måles som et resultat af forsøg og målinger. Hyppighed kan ifølge Kaplan & Garrick (1981) bruges til at vurdere udfaldet af en situation, hvis vi har data om et forsøg, der kan kobles til situationen. Sandsynlighed handler om forskellige udfald og estimeringen af disse udfald ud fra subjektive oplevelser og følelser (Kaplan & Garrick, 1981, s. 18). Et eksempel kan være at slå plat eller krone. Spørg en person hvad et kast bliver, og svaret vil være baseret på sandsynlighed. Personen vil esti-

mere sit svar på tidligere erfaringer og mavefølelse, som leder til troen på om man får plat eller krone. Man kunne også kaste mønten 10.000 gange og måle gennemsnittet af resultatet, og derved finde hyppigheden for, hvornår mønten vil blive plat eller krone (Kaplan & Garrick, 1981, s. 18). Forskellen ligger derfor i, at man bruger sandsynlighed i en situation, hvor man er usikker. Sandsynlighed kan siges at være vores tro på at noget sker (Kaplan & Garrick, 1981, s. 18).

Subjektiv risiko vs. objektiv risiko

Adams (1995) beskriver at kasinoer baserer deres risiko på statistik, og placerer deres risiko ved hyppigheder, som giver dem en økonomisk gevinst. Sandsynligheden for, at kasinoet ikke tjener penge, er derfor tæt på fraværende. Derfor kan man sige, at denne risiko er objektiv (Adams, 1995). En af de "objektive" måder at kigge på risiko i resten af samfundet er ulykkesstatistikker (Adams, 1995). Denne måde at se det på har dog nogle fejlslutninger f.eks. en vejstrækning. At der ikke er sket en ulykke på vejstrækningen endnu, betyder ikke at den er uden risiko. Statistik er derfor ikke ensbetydende med objektiv risiko (Adams, 1995). Et eksempel på subjektiv risiko er at det kan have lagt større konsekvenser for et ældre menneske at falde end for en teenager. Derved bliver risikoen for at komme alvorligt til skade altså langt større for det ældre menneske. Adams (1995) beskriver alt dette som; "*All risk are conditional*" (Adams 1995, s. 14.), fordi risiko afhænger af mange variable også individet selv. Kristensen et al (2012) bruger hyppigheden aktiv for at forklare hvordan eksponeringstid og risiko i alpin skifærdsel hænger sammen. Det kan godt være at der er en lille risiko på dagen, men hvis man udsætter sig for denne lille risiko over en et liv med mange dage på ski, vil hyppigheden for at der sker en alvorlig ulykke være 1:100, selvom hyppigheden per dag er 1:100.000 (Kristensen et al, 2012). Derfor kan ulykkesstatistikker godt være med til at give et indblik i risikoen over tid, dette er dog ikke et argument for at det er objektiv risiko, da der forsat er mange faktorer. Pointen er at den objektive risiko har relativ få variable, mens den subjektive risiko har relativ mange variable (Adams, 1995).

Oplevet risiko vs. reel risiko

Kaplan & Garrick (1981) argumenter for, at man i mange tilfælde ikke kan finde den reel risiko. De begrundet det med at der i disse tilfælde, er så mange variable, at det bliver umuligt at beregne den reelle risiko. Det argumenteres dog også for at den reel risiko i nogle tilfælde kan beregnes, der hvor risikoen er objektiv. Derfor kommer risiko for individet, i mange situationer til at handle om oplevelsen af risiko, fordi man ikke ved hvad den reelle risiko er. Reel risiko bruges dog stadig nogle gange om eksperter oplevelse af risikoen, hvilket er

ganske uhensigtsmæssigt, fordi det stadig bare er forskellige oplevelser af risikoen (Kaplan & Garrick, 1981). At risiko opleves forskelligt, dokumenteres i Roth et al (1996), hvor der blev taget forskellige test af f.eks. nervøsitet og puls hos både uerfarne og erfarne basejumpere før, under og efter et hop. Resultaterne viste at i samme setting havde de uerfarne basejumpere en højere nervøsitet og en betydelig højere puls, på trods af det faktum at udfaldet eller konsekvensen af en fejl ville resultere i det samme for den erfarne og den uerfarne basejumper, i værste fald at dø (Roth et, al, 1996).

Kulturelt aspekt

Horgen (2019) beskriver de sociale og samfundsmæssige problemer ved risikofyldt aktivitet, og han har kigget på Miljøverndepartementet (2001) opfattelse af risikotagning som en samfundsmæssig gevinst.

”Ein del menneske har behov for å oppleve risiko og dersom dei kan oppleve risiko gjennom friluftslivsaktivitetar, kan det vere vesentleg betre enn aktuelle alternative måtar å oppleve risiko på. Det er m.a.o. svært positivt for enkelte grupper å kunne drive med desse aktivitetane” (Miljøverndepartementet, 2001, pkt. 9.1.2).

Her beskriver Horgen (2019) hvordan ekstrem sport bliver en socialt acceptabel måde at tage risikoer på, hvilket kan stå i kontrast til det risikominimerende liv nogle dele af samfundet driver med (Horgen, 2019). I en artikel af Kuzikova et al. (2020) argumenteres for at det at opsoge risiko indenfor f.eks. ekstrem sport vil kunne holde folk væk fra andre ting som f.eks. stofmisbrug eller at det er en måde at komme ud med negative følelser, få højere selvværd og at få mestringfølelse (Kuzikova et al., 2020). I et samfund som vores, som er fyldt med mange kulturelle og samfundsmæssige tabuer, kan det at dyrke ekstrem sport være en måde hvorpå individer, der ikke nødvendigvis passer ind i de rammer de er født i, kan udføre ”hensynsløs” og høj risikos aktiviteter på en social accepteret måde (Kuzikova et al., 2020). Man kan bedre acceptere at folk i samfundet udføre basejumping end bruger rusmidler, selvom der kan være store økonomiske bekostninger ved begge dele, hvis uheldet skulle være ude. Ekstrem sport bliver dermed en kulturel legitim måde at udsætte os selv for risiko på.

Det samfundsmæssige og psykologisk aspekt

Horgen (2019) beskriver hvordan at mennesker eksponerer sig for risikoer hvis aktiviteten har nytteværdi eller hvis der er en gevinst. Gevinst kan være objektiv eller subjektiv. Objektivt er f.eks. fysisk sundhedsfremmende eller økonomisk gevinst. Det subjektiv er f.eks. følelsesmæssig, social eller kulturelt (Horgen 2019. s. 64). Det er oftest de objektive gevinster som myndigheder trækker frem, nemlig de helse-mæssige eller økonomiske gevinster (Horgen 2019).

Et andet aspekt af risiko, er det psykologiske. Vores liv indeholder aspekter af risikoer. Nogle mennesker vil prøve at undgå unødvendige risikoer, mens andre mennesker opsøger disse. Hvorfor nogen opsøger risikoer har været forsket i længe. I 1969 fandt Kogan & Wallach frem til at nogle personer opførte sig bestemt i risikofyldte situationer. Personerne var samtidig også mere tilbøjelige til at udsætte sig for risikoer (Kogan & Wallach, 1969). Zuckerman et al. udviklede i 1964 *Sensation Seeking Scale (SSS)* hvori en deltager, baseret på 40 spørgsmål både kunne få svar på i hvor høj grad de var villige opsøge "sensationer", og hvilken persontype af risikoopsøger de var (Zuckerman et al. 1964). Kuzikova et al. (2020) har med udgangspunkt i SSS, andre lignende modeller og egne test set på, om der kan findes fælles karaktertræk for folk der dyrker ekstrem sport. Studiet fandt frem til, at der var en korrelation mellem en højere end gennemsnitsværdi af *impulsivitet, ophidselse, nervøs-mental stabilitet, tilpasningsevne, selv-sikkerhed, selvstændighed og ambitioner* og personer som opsøgte risikoer. På baggrund af disse fund konkluderer studiet at man bør besidde disse egenskaber for at kunne udføre ekstrem sport mindre risikofyldt (Kuzikova et al. 2020).

Ulykker

Ulykker er en central del af den måde man i det moderne samfund betragter risiko på. Adams (1995) beskriver hvordan ulykker bliver betragtet i nutidens samfund. "*No one wants an accident, therefore, it is argued, if one occurs it must be the result of a mistake, a miscalculation, a lapse of concentration, or simple ignorance of the facts about a dangerous situation*" (Adams 1995, s. 16). Dette citat siger noget vores trang til at en ulykke eller en situation skal give mening. Det er vanskeligt at acceptere at en person bare var på fejl sted på fejl tidspunkt. Vi vil gerne have at personerne gjorde en fejl, overså et eller anden, som kan give os en forklaring på hvorfor den skete. Adams (1995) mener også at forskningen netop viser, at ulykker som på en eller anden kunne have været undgået, har direkte forbindelse til menneskelige fejl (Adams 1995).

Grupper og risiko

Forskningen indenfor grupper og risiko er lidt forskelligt. Nogle studier har set på dels hvordan konsultation med andre i en gruppe, dels det at tage en fælles beslutning som gruppe, påvirker graden af risiko man er villig til at tage. Stoner (1961) fandt frem til, at man er tilbøjelige til at tage mere risikable valg, hvis beslutningen tages som en gruppe, end hvis samme beslutning tages alene. Bougheas et al. (2013) kom frem til at man er villig til at tage mere risikable valg efter en konsultation med andre mennesker. En tredje vinkel knyttet til gruppe og risiko er effekten af tilstedeværelse af andre eller gruppepres og hvordan det påvirker individuelle

be- slutninger. Studier på dette har vist at teenagere og unge voksne er mere tilbøjelige til at tage risikable valg som f.eks. at drikke alkohol (Iwamoto et al, (2013), prøve stoffer (Mcintosh et al, 2006), eller hensynsløs bilkørsel (Gheorghiu et al, 2015) ved tilstedeværelse af andre. Disse studier fokuserer på specifikke handlinger, men underbygges af Reniers et al, (2017) & Gardner & Steinberg (2005) som begge finder at størstedelen af individer tog større risikoer når de var sammen med en gruppe end når de var alene.

Opsummering

Som det her kan ses, er risiko altså et begreb som kan være svært at give en helt klar definition på, da ordet har været ændret igennem tiden og stadig har forskellige betydninger. Teorien siger dog at risiko er noget negativt som kan ske i fremtiden. Der kan være forskellige vinkler til hvordan risikoer opfattes, derfor kan det argumenteres for at risiko i store træk er subjektivt og relativt. Personer der opsøger aktiviteter med høj risiko, kan siges at have nogle fælles karakteristika, men at folk har forskellige årsager til at opsøge risikoer. Vi skal videre i opgave kategorisere stisyklister opfattelse af og holdninger til risiko og dem selv som risikotagere. For at gøre det vil vi bruge overstående definitioner og forskellige måder at se på og opfatte risiko, til at danne kategorier som risiko og risikotagere kan indgå i.

Metode

Vi vil i dette afsnit først gøre rede for valget af metode. Derefter vil vi forklare hvordan dataindsamlingen er blevet gjort og til sidst uddybe hvordan dataen vil blive analyseret. Vi valgte at bruge en fænomenografi, som er en kvalitativ metode. Kvalitative metoder præges af mange forskellige typer dataindsamlingsmetoder og analytiske fremgangsmåder. *"Den mest udbredte kvalitative metodene, som deltakende observasjon og intervju, er i prinsippet basert på et subjekt-subjekt-forhold mellom forsker og de personer vi studerer"* (Thagaard, T. 2013, s. 19). Forskerens oppfattelser påvirker forskningsresultatene, ligesom informanternes oppfattelser selvfølgelig også påvirker forskningsresultatet. For at modvirker dette og holde det videnskabeligt kræver det derfor gennemsigtighet i innsamlingsmetoden og analysen (Thagaard 2013, s. 11).

Fænomenografi

Fænomenografi er en metode hvor der kan forskes på oppfattelserne om et bestemt fænomen, fremfor hvad fænomenet faktisk er. Det betyder at vi med denne metode vil prøve at kortlægge, hvordan stisyklister oppfatter risiko, og ikke en hvilke risiko der er for stisyklister. Denne adskillelse baserer sig på Martons (1981) opdeling af verden i første- og andenordensperspek-

tiv. Førsteordensperspektiv beskriver fænomenet som det er eller hvordan det ser ud til at være. Andenordensperspektiv fokuserer på folks tanker om verden (Marton 1981). Fænomenografien bruger primært et andenordensperspektiv, da den ønsker at finde ud af forskellige måder hvorpå folk oplever, forstår, indtager og interagerer med verden omkring sig (Marton 1981). Det betyder også at folks opfattelser kan afvige kraftigt fra det som logisk set er en ”fornuftig” måde at se fænomener på (Marton 1986). Fænomenografien mener at man kvalitativt set kun kan opfatte et fænomen på relativt få måder (Marton, 1981). Denne begrænsning er essentiel for vi kan dele opfattelserne ind i kategorier som bliver resultatet af undersøgelsen.

Problematikken ved fænomenografien

Hvis nogle andre lavede samme studie for første gang, ville de så finde samme kategorier? Dette beskriver Marton (1986) som et væsentligt problem. Inddelingen af kategorier sker ud fra den forståelse vi har nu, derfor vil et andet studie muligvis have andre inddelinger. Fænomener er ikke statiske, og derfor bliver opfattelserne heller ikke statiske hvilket betyder at opfattelser af et fænomen kan ændres over tid (Marton 1981). Opfattelserne kan variere fra individ til individ, men også internt i individet. Fænomenografien undersøger ikke årsagen til variationerne i opfattelserne eller årsagen til hvorfor folk har de opfattelser de har. Opfattelser kobles altså ikke tilbage til bestemte personer eller miljøet personen kommer fra, men fokusere på opfattelserne i sig selv (Marton. 1981).

Pålidelighed, troværdighed og overførbarehed.

Inden for forskningen er det vigtigt at kigge på om et studie er pålideligt, troværdigt og overførbart. Ifølge Johannessen et al (2016) er pålidelighed, også kaldet reliabilitet, ikke det samme i en kvalitativ metode som i kvantitativ metode. Vi kan altså ikke benytte os af samme metoder for at teste om et studie har god reliabilitet, fordi det vil være umuligt for en anden forsker at duplikere studier i kvalitativ metode. Ved at give læseren en indgående beskrivelse af konteksten, kan vi dog fremme pålideligheden (Johannessen et al, 2016). Troværdighed, også kaldet intern validitet, handler om hvordan man metodisk korrekt kommer frem til resultatet, og om dette resultat repræsenterer virkeligheden (Johannessen et al, 2016, s 232). I fænomenografisk metode er man ikke interesseret i, om opfattelserne egentligt stemmer overens med virkelighed, men om det er informanternes opfattelser af fænomenet (Uljens 1989). Hvilket i vores opgave bliver troværdigheden. Overførbarehed er forbundet med ekstern validitet, som handler om hvorvidt resultatet kan overføres til lignende fænomener (Johannessen et al, 2016). Dette kan dog være vanskeligt at svare på i vores opgave, da der ikke er lavet lignende opgaver før.

Udvalg og kontekst

Informanterne til interviewene blev udvalgt på baggrund af udvælgelsesmetoden, *strategisk kriterie baseret udvælgelse* (Johannessen et al, 2016). Hovedkriterierne var:

- Må være aktiv stisyklist
  - o ”Aktiv” - defineret som at man i gennemsnit må cykle mere end 2 gange om måneden i cykelsæsonen (April-oktober)
  - o ”Stisyklist” defineret som en der cykler på naturlige eller tilrettelagte stier der kræver en decideret terrengsykkel

Nogle underkriterier blev også sat for at fremme variationen og sandsynligheden for forskellige opfattelser af fænomenet (Larsson, 1986). Med underkriterierne ønskede vi et vist alders- og erfaringsspektrum:

- Aldersspektrum 18-50 år
- Minimum 2 års erfaring med stisykling

Inklusionskrav blev sat eftersom, at der ikke var behov for en mere specifik målgruppe. Da en mere specifik målgruppe ville kunne begrænse bredden af opfattelser, og derved gå imod opgavens hensigt. En fænomenografisk undersøgelse vil ifølge Marton (1981) have nået sit potentiale, når nye interviews ikke længere kommer med nye opfattelser. Udvalgets størrelse blev i først sat til 6 personer. Dette blev justeret op til 8 da vi så potentialet for at få frem flere holdninger og havde kapacitet til det. Vi er dog opmærksomme på, at vi ikke nåede det fuldkomne mætningspunkt for dette fænomen da der selv ved det sidste interview kom frem nye opfattelser. Vi så dog også mange svar der gik igen og oplevede derfor et delvist mætningspunkt.

Dataindsamlingsmetoden

Vi har valgt at benytte os af det semistrukturerede interview. Det har kvaliteter fra både det strukturerede og ikke-strukturerede. I forhold til strukturerede interview nævner Thagaard (2013) disse kvaliteter; *”Fordelen med et struktureret tilnærming er at svarene er sammenlignbare, fordi alle intervjupersonene har gitt informasjon om de samme temaene”* (Thagaard, 2013, side 98). Fordelene ved at have et semistruktureret ift. det helt strukturerede, er at man kan afvige fra interviewguiden ved at stille opfølgningsspørgsmål, som kan fremme opfattelser og fortællinger som informanten har (Brinkmann et al. 2012). Grunden til at vi valgte at udføre interviewene enkeltvis, var at der ved gruppeinterviews kan komme situationer, hvor de forskellige informanter kan påvirke hinandens opfattelser. Marton (1986) beskriver at hvordan

man stiller spørgsmålene er vældig vigtige, og derfor forsøger vi at stille spørgsmålene så åbne som muligt, for at folk selv har mulighed for at vælge hvilke dele af spørgsmålet det har lyst til at svare på for at fremhæve deres egne opfattelser, men at man ikke kan specificere en eksakte teknik for dette (Marton 1986).

Interviewguide

Det er vigtigt at udforme en interviewguide når man benytter sig af et semistruktureret interview (Dalen 2011, s. 27). I vores opgave valgte vi med udgangspunkt i vores problemstilling at formulere tre underkategorier som skulle ligge tilrette for vores spørgsmål. Disse tre kategorier var (a) Stisyklisters opfattelse af risiko generelt, (b) stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling, (c) Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer. Dette danner grundlag for interviewguidens struktur. Vi forsøgte at følge interviewguiden kronologiske orden, men denne kunne også ændres hvis informanten bragte ny temaer på banen som kan bidrage til studiet (Johannessen, et al, 2016). Interviewguiden kan findes som bilag 2 til opgaven.

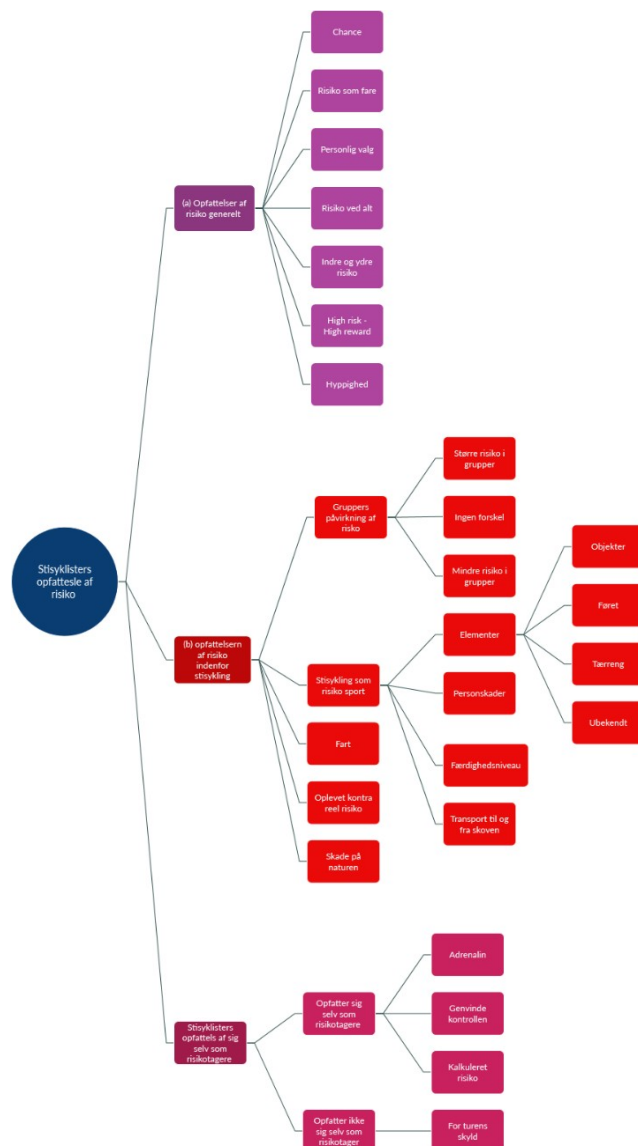
Analysen og behandling af data

Måden hvorpå vi analyserede og behandlede dataen fulgte Martons (1986) beskrivelse af hvordan man udfører en fænomenografisk analyse. Første del af bestod i at vi transskriberede alle interviews. Anden fase var en selektionsfase hvor vi samlede alle citater der viste til en mulig opfattelse af risiko uafhængig af vores prædefinerede kategorier. Citaterne blev dernæst inddelt efter relevans indenfor de prædefinerede kategorier, også sorteret efter kvalitative ligheder. Sorteringen skete ad flere omgange, så vi til sidst sad tilbage med mange små "bunker" af citater, der var kvalitativt ens indenfor kategorierne. Ud fra disse bunker definerede vi så de forskellige opfattelser i underkategorier i forhold til vores prædefinerede kategorier. Målet med analysen var ikke at finde ud af hvor mange, eller i hvilken grad en kategori er repræsenteret, men at finde ud af antallet af kvalitativ forskellige opfattelser, der var indenfor fænomenet (Marton, 1986). I analyseprocessen benyttede vi os af Nvivo.

Etiske retningslinjer.

Interviewene blev optaget på bånd, derefter transskriberet og anonymiseret i samsvar med retningslinjerne fra NSD (Bilag 3). Informanterne i studiet gav samtykke til, at vi kunne bruge dataen, og informanterne havde til hver en tid mulighed for at trække samtykket tilbage. Alt indsamlet data vil blive slettet efter projektet slut. En fordel med fænomenografien er at vi kan anonymisere vores informanter, fordi det ikke er så vigtig hvem personen er. Vi er kun ude efter personens opfattelser af fænomenet, og behøver derfor ikke at lave en kobling mellem opfattelserne og baggrundsinformation.

Resultat

Figur 1; Kortlægningen af resultatet fra alle kategorier. Se bilag 1 for fuld størrelse

I dette afsnit vil vi præsentere resultatet fra analysen af interviewene. Resultatet er fundet ud fra en fænomenografisk metode, og vi benyttede programmet Nvivo til kategoriseringen. Fundene er blevet kortlagt i forskellige lag (Se bilag nr. 1): I første lag er der de tre prædefinerede kategorier vi brugte til at udforme vores interviewguide:

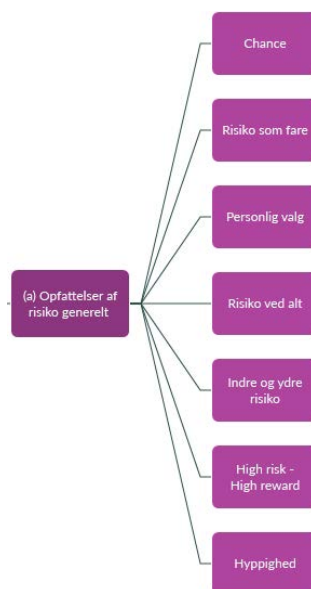
- (a) Stisyklisters opfattelse af risiko generelt.
- (b) stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling.
- (c) Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer.

I de andet lag kommer opfattelser knyttet til overstående kategorier. Opfattelserne i det andet lag kunne i nogle tilfælde inddeles i yderligere en eller to underkategorier, som vil blive præ-senteret derefter. Det er vigtigt at pointere at mange af de kortlagte risikoer har sammenhæng og derfor kan indeholde nogle af de samme ord, men at opfattelserne af risikoerne er kvalitativt forskellige. I kategori (b) er der et enkelt sted blevet brugt dele af samme citat to gange. Dette blev gjort da citatet indeholdt flere opfattelser, som ikke var kvalitativt set det samme.

I de opfattelser vi har fundet, er det relevant at minde om det der blev nævnt i definitionen af opfattelser. Både de opfattelser som bliver givet og de som selv er skabt, er en del af individets opfattelser og derfor også fænomenografien (Uljens 1989). Det virker ikke som om alle de opfattelserne der kom frem, har været gennem en fuld refleksion, og derfor afspejler heller altid logik, hvilket jo er helt legitimt, da den manglende refleksion var en præmis for at det i det hele taget er en opfattelse (Marton & Svensson, 1978).

Stisyklisters opfattelse af risiko generelt - 1.0.0.0

Figur 2; Kortlægning af stisyklisters opfattelses af risiko generelt

I første kategori er det opfattelser, der knytter sig til, hvad risiko som fænomen er generelt. Opfattelseskategorierne viser at opfattelserne af, hvad risiko kan være er et bredt spektrum.

Chance – 1.1.0.0 Første opfattelse vi vil præsentere, er risiko som chance. Andrea: ”Hvis du udsætter dig for en risiko? Der er en chance for at ting kan gå galt [...] Chancetagning”

Risiko som fare – 1.2.0.0 Opfattelsen af risiko som farer eller faresignaler var en anden opfattelse der kom frem. Freja: ”Jeg tænker lidt sådan faresignaler”

Personlige valg – 1.3.0.0 Det kom også frem at en opfattelse af hvad risiko er handlede om det personlige valg. Markus: *”Tjaa lidt men du vælger ligesom selv hvor meget risiko du vil tage, om du vil kører hurtigt eller om du vil køre kontrolleret [...] Hvis du bare kører kontrolleret, så er du safe hele tiden”*

Risiko ved alt – 1.4.0.0 I denne opfattelse kom at risiko bliver opfattet som noget der er til stedet overalt. Clara: *”Hvad risiko indebærer? Der er jo en risiko i alt”*

Indre og ydre risiko – 1.5.0.0 Der blev også udtrykt en opfattelse af at risiko var tosidet. At der både eksistere en indre risiko, som vi kan kontrollere og en ydre risiko, som vi ikke selv har kontrol over. Nicolai: *”Så har du jo også sådan ydre risiko og den indre risiko. [...] Din personlige risiko som er at du kan gøre ting udover det som du har evne til. Og en anden risiko, ydre risiko, hvor du har andre faktorer som spiller ind. F.eks. sneforhold og lavineforhold”*

High Risk High reward – 1.6.0.0 Her ses en opfattelse hvor det kom frem at risiko kunne blive beskrevet som forholdet mellem risiko og gevinsten af at tage risikoen. Deraf high risk, high reward. Nicolai: *”For mig er risiko hvor meget du vælger at udsætte dig for ift. hvad som kan blive konsekvenserne af den handling du gør. F.eks. det at tage et lån eller købe aktier, det kan være høj risiko eller lav risiko. Har du høj risiko når du køber en aktie kan det give højt afkast, men du kan også blive taget på sengen. Så det kan gå begge veje. Du kan også have lav risiko, men så får du også lav afkast”*

Hyppighed – 1.7.0.0 Det kom også frem at det var en opfattelse af at det kan være hyppighed eller sandsynlighed for at en uønsket hændelse eller uheld sker. Filip: *”Det er noget med sammenhæng mellem hyppighed du udsætter dig for, når hyppighederne øger for at uønsket ting skal opstå. Det er noget med hyppighed og sandsynlighed for at uheld skal ske. Det er ikke bare sandsynlighed, men det handler om over tid hvor stor sandsynlighed der er for at noget uønsket skal ske”*

Stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling – 2.0.0.0

Figur 3; Kortlægning af stisyklisters opfattelser af risikoer indenfor stisykling

I denne kategori kom vi frem til, hvilke opfattelser stisyklistere havde af risikoer indenfor stisykling. Her kom vi frem til 5 overordnede kategorier.

Gruppers påvirkning af risiko – 2.1.0.0 Der var forskel på hvorvidt informanterne cyklede mest alene, mest med andre eller udelukkende det ene eller det andet. Vi fandt på baggrund af de forskellige opfattelser af, hvordan risikoen knyttet til det at køre i grupper eller alene ændrede sig. Dette inddelte vi i tre kategorier.

Større risiko i grupper – 2.1.1.0 Det kom frem at nogle af informanterne havde en opfattelse af at risikoen øgedes ved at køre i grupper. Mikkel: *”Når du er med andre, så er der ingen som har lyst til at være ham sidste manden som ikke tør noget og må gå hele vejen ned, du ved. Sådan at det påvirker jo psyken og hvad du er villig til at gøre. Og så har det vel også lidt at gøre med hvem du kører med. Er det en helt ny gruppe du møder i liften i Hafjell, er du måske villig til at tage mere risiko end hvis der er nogen du har kørt med i 5 år”*

Ingen forskel – 2.1.2.0 Der var også opfattelser som knyttede sig til at der ingen forskel var. Nicolai: *”Jeg prøver jo at cykle efter evne selvom jeg prøver at pushe den evnen et hak længere [...] Men jeg føler stort set at jeg cykler ens når jeg cykler alene eller med folk”*

Mindre risiko i grupper – 2.1.3.0 I denne kategori fandt vi opfattelsen af at gruppen fungerede støttende og risikominimerende. Tobias: *”Ja i stor grad. Hvis du kommer ud for noget, hvis der skal ske noget og du er alene, så kan det absolut have større konsekvenser, især på det som sker efterfølgende. F.eks. hvis du knuser mobilen og brækker et ben, så det svært at gøre noget alene. Men hvis der kommer 2-3 stykker bag dig, så er det jo meget bedre”*

Stisykling som risikosport – 2.2.0.0 I denne kategori vil det blive beskrevet hvilke opfattelser informanterne havde af stisykling som risikosport.

Elementer – 2.2.1.0 Vi fandt frem til at der var flere elementer som knyttede sig til opfattelserne af risikoer i stisykling. Opfattelserne blev derfor delt ind i fire elementer som bliver præsenteret herunder.

Objekter – 2.2.1.1 Forskellige fysiske objekter blev opfattet som risikable. Disse kunne både være elementer som hop eller andre features på stien. Nicolai: *“Men det som har højst risiko er jo hopping [...] Så ja, jeg tror hopping på en måde er det med størst risiko indenfor cykling. [...] Så har du jo skinnys og sådan northshore features højt oppe i træerne, det bliver jo også høj risiko”*

Føret – 2.2.1.2 Føret var også en ting vi fandt at nogle opfattede som en risiko. Markus: *”Hvis det en dag er blødt og glat ude, måske tilpasse farten lidt. Ikke give den så meget gas [...] Hvis jeg cykler på vådt føre, og jeg pusher, kan der jo komme en rod jeg kan glide på.”*

Terræn – 2.2.1.3 Selve terrænet blev også fundet som en opfattelse som en risiko indenfor stisykling. Her knyttede opfattelserne sig til, hvilken type underlag der blev kørt på og terrænets udformning som f.eks. stejlehed. Markus: *”Der er jo lidt forskellige stigninger på en måde. Her i Sogndal er det meget lige op og lige ned. Mens hjemme er det lidt op og lidt ned, meget fladere terræn. Så der bliver det ikke så meget risiko, siden at der ikke kommer så meget fart”*

Ubekendt – 2.2.1.4 Vi fandt også opfattelser af, at ubekendte kan udgøre en risiko i sig selv. Tobias opfattelse var, at hvis man er ukendt med et område, øger risikoen fordi du er ubekendt med de elementer der kan fremkomme på stien.

Tobias: *“Er man kendt som f.eks. i Kaupanger, så ved du hvad som kommer rundt om næste sving [...] Risikoen bliver altid ændret når du kommer til nye pladser, fordi det er nyt terræn, nye stier, nye udfordringer, så det ændre sig for hver plads (...) risikoen ændrer sig jo også fra sti til sti, men absolut også fra sted til sted”*

Udover elementerne kom der tre andre kategorier til stisykling som risikosport

Personskader – 2.2.2.0 Personskader var en af de opfattelser der kom frem. Filip: *”Jeg tænker mest personrisiko ift. Helbred [...] så er det værste jo selvfølgelig irreversible risikoer som at brække ryggen, blive lam og sådan nogle ting. Men så har du jo selvfølgelig også risikoer for mindre skader som fører til reduceret evne i kortere perioder. Men den værste risiko er selvfølgelig at blive lam af skader, sådanne high impact til hoved, ryg, nakke og sådan”*

Færdighedsniveau 2.2.3.0 Det kom også frem at der var oplevelser af at stisykling, kan være en risikabel på baggrund af folks færdighedsniveau. Andrea: *”Jo højere færdigheder, desto mindre risiko, skulle jeg til at sige. Men egentlig tager de en større risiko, men har bedre kontrol, end en nybegynder måske har. Men nybegynderen tager ikke lige store chancer. Men så har nybegyndere minder kontrol på sig selv og miljøet”*

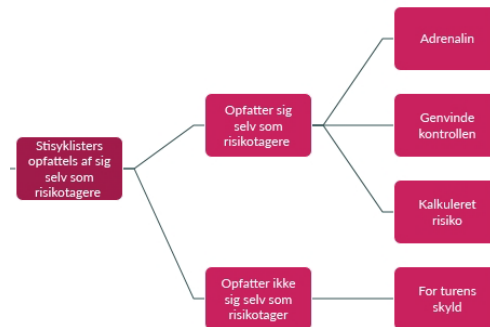
Transport til og fra skoven – 2.2.4.0 En tredje opfattelse var at det er transporten til og fra skoven som var en væsentlig risikofaktor. Filip: *”Der er jo mange som siger at det farligste ved stisykling er at komme til og fra skoven, fordi der må du ofte igennem byen med biler, trafik, andre cyklister og sådan nogle ting”.*

Fart – 2.3.0.0 En af opfattelserne som har forbindelse til mange af de andre opfattelser under risiko i stisykling er fart. Nicolai: *”Alt kommer jo tilbage til fart, du kan meget let kontrollere rigtig meget på cykling med fart og i hvert fald på flad sti. Men det som har højst risiko er jo hopping. Der skal du jo have rigtig fart for at kunne komme til der hvor det er trygt at lande. Hvis du har for meget eller for lidt fart, så er sandsynligheden for at få stærkt ubehag ganske stor.”* Selvom han nævner hopping som der mest risikabel, siger han det farten der kan afgøre om hoppet bliver risikabelt eller ej.

Oplevet kontra reel risiko – 2.4.0.0 Opfattelsen af at der er en oplevet og en reel risiko i stisykling beskrives af Nicolai: *”Man har reel risiko, og det jeg tænker er at mange oplever eller opfatter risikoen af stisykling som meget højere end det den egentlig er. For jeg syntes egentlig at stisykling er en vældig kontrolleret form for action sport hvor du egentlig kan forudse de fleste variablerne på forhånd”*

Skade på naturen 2.5.0.0 En grundlæggende anderledes opfattelse der også kom frem, var at risiko indenfor stisykling hypotetisk set også kunne være noget andet en risiko knyttet til individet selv. Phillip: *”Men så har du jo også uønskede hændelser. Det kan jo være skade på natur og risiko for omgivelser i forhold til at du kan køre ind i andre eller ind i dyr”*

Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer. 3.0.0.0

Figur 4; Kortlægning af stisyklisters opfattelser af dem selv som riskotagerer

I den sidste kategori kiggede vi på hvordan informanterne opfattede sig selv, som personer der tager risikoer. Det som kom frem, var at der var forskellige opfattelse hvordan og hvorfor man tager risiko. Disse har vi kategoriseret.

Opfatter sig selv som riskotagerer – 3.1.0.0 I den første kategori præsenterer vi de opfattelser der kom frem fra personer som opfattede dem selv som riskotagerer. Disse vil enten belyse, hvorfor de opfattede dem selv som nogle der tog risiko, eller hvorfor de tog risikoer.

Adrenalin – 3.1.1.0 Adrenalin kom frem som en opfattelse, der knyttede sig til, hvorfor man tager risikoer. Tobias: *”Jaa, jeg er jo en action søgende knægt. Både på ski, faldskærm, og klippehop [...] Det er fordi du har lyst til at udfordre dig selv, det er gevinsten med at være lidt nervøs. Men når du først gør det, føles det så godt. Det er ligesom det jeg tænker lidt på, der er meget risiko ved meget af det jeg gør, men det er der adrenalinet kommer ind, og det er ligesom en dejlig følelse. Når det først går godt, så går det fucking godt. Det er dejligt bagefter”*

At genvinde kontrollen – 3.1.2.0 Nicolai snakkede også om at ligge på grænsen, miste kontrollen og så få den tilbage igen. Nicolai: *”Ja, altså det jeg syntes er fedt med cykling er at ligge på den grænse hvor risikoen er relativt høj og konsekvensen absolut er stor hvis noget sker [...] Det at få den følelsen af jeg kontrollerer noget, men at jeg mister kontrollen, men jeg kan redde det ind igen. Jeg kommer altid tilbage. Det er ganske fedt”*

Kalkuleret risiko – 3.1.3.0 Denne opfattelse handlede om at retfærdiggøre, hvorfor nogle opsøgte risikoer, da de var kalkulerede. Mikkel: *”Jeg vælger jo aktiviteter som indebærer en vis risiko. Men jeg føler ikke jeg er en der tager unødvendige risikoer. Jeg prøver at være lidt mere sådan kalkulerende på hvad jeg tror jeg klarer og hvad jeg ikke klarer.”*

Opfatter ikke sig selv som risikotagere - 3.2.0.0 Der var iblandt informanterne også personer der ikke så sig selv som nogle der opsøgte risiko. Ud fra den opfattelse kom der dog bare en enkel begrundelse til hvorfor de ikke så sig selv sådan.

For turens skyld - 3.2.1.0 Den opfattelse der kom frem her, var at stisykling ikke handlede om at opsøge noget farligt, men det handlede om turen. Markus: *”Det har udviklet sig lidt efterhånden. I starten så pushede jeg mig hele tiden for at se hvor svært jeg kunne hoppe og hurtigt jeg kunne køre. Så roede det sig lidt ud. Så er jeg blevet lidt ældre og tager det lidt roligere, medmindre føret er skidegodt [...] Før skulle jeg kører skide hurtigt, nu er det mere at jeg skal ud på tur”*

Diskussion

I denne del vil vi diskutere opgavens resultat. Det er vigtigt at gentage fænomenografiens formål: Formålet med fænomenografi er til forskel fra andre kvalitative metoder ikke at finde frem til fakta om fænomenet (1. ordens perspektiv), men i stedet for at finde frem til personers opfattelse af et fænomen (2. ordens perspektiv) (Marton, 1981). I relation til vores opgave betyder det at finde frem til og kortlægge, hvilke opfattelser stisyklistere har omkring risiko. Vi vil derfor ikke tolke på om opfattelserne er rigtige eller forkerte. I stedet vil vi på baggrund af de opfattelser vi fandt, se på hvordan de sammensvarer med teorien. Diskussionsdelen er delt op i tre dele og en opsummering. Først diskuteres **(a) Stisyklisters opfattelse af risiko generelt**, derefter **(b) stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling** og efterfølgende **(c) stisyklisters opfattelse af sig selv som risikotagere**.

(a) Stisyklisters opfattelse af risiko generel

Ud fra vores fund kunne vi se at de generelle opfattelser af risiko, sammensvarer med det som Lupton, (2013) siger om den nutidige opfattelse af begrebet risiko: at risiko har forbindelse til noget som er negativt. En af opfattelserne vi fandt, var **Risiko som fare**, hvilket er en opfattelse der ifølge Martínková & Parry (2017) også bruges blandt andre forfattere, som de dog mener burde være adskilt, da al risiko ikke nødvendigvis indeholde en fare (Martínková & Parry, 2017, s 77). Den opfattelse af at risiko ikke altid er farligt ser vi også i opfattelsen vi fandt af at der er **Risiko ved alt**. Dette står dog lidt i kontrast til Kaplan & Garrick definition af *”Risiko = farer/sikkerhedsnet”* (Kaplan & Garrick, 1981, s. 12). Her ses det nemlig at farer er en central faktor for risiko, men at det er vores evne til at håndtere faren der afgør risikoen. **Afkast/High Risk High Reward** er en opfattelse, hvor man ikke kommer uden om risiko, hvis man vi ha-

ve en gevinst. Opfattelsen betyder også, at hvis vi skal have en stor gevinst, er det nødvendigt med høj risiko. Horgen (2019) beskriver to typer gevinster, subjektiv og objektiv. Denne opfattelses citat brugte en økonomisk, og derfor objektiv gevinst som eksempel. Denne opfattelse kan dog også knytte sig til subjektiv gevinst med samme forhold mellem høj risiko/høj gevinst. Man bestemmer selv hvor meget risiko man vil tage. Det knytter sig til opfattelsen om det **Personlige** valg, altså at personer selv vælger hvor meget risiko de udsætter sig selv for. Dette har en tilknytning til ulykkesteori, om at ulykker som en eller anden kunne have været undgået, har direkte forbindelse til menneskelige fejl (Adams 1995) og derfor også valget om at udsætte sig selv for risiko. I forhold til opfattelsen om risiko som **chance** vil dette derfor kunne siges, at man selv kan påvirke chancen for at noget kan gå galt. Dog vil der i de fleste situationer være mange faktorer der ikke er kendt, og derfor vil man ikke kunne forudsige risiko præcist. Dette lægger sig op ad Kaplan og Garricks (1981) beskrivelse af sandsynlighed som en subjektiv vurdering der er baseret på en blanding af tidligere erfaring og mavefølelse som kan resultere i en upræcis vurdering af risikoen. Derfor vil man kunne argumentere for at man ikke selv vælger risikoen man udsætter sig selv for og fordi det er et subjektivt estimat og derved ikke et personligt valg.

Indre og ydre risiko knytter sig til to typer faktorer som er med til at afgøre risikoen: Opfattelsen er, at den indre risiko er den risiko, man har kontrol over, og den ydre risiko har man ikke kontrol over. I teori afsnittet beskrev vi objektive risiko. Dette adskiller sig fra ydre risiko ved at ydre risiko, handler om variable vi ikke i forvejen kunne have forudset, og objektiv risiko handler om et scenarie hvor vi kender alle variable (Adams 1995). I forhold til citatet som opfattelsen kom fra, er der en vis sammenhæng mellem måden informanterne beskriver indre og ydre risiko med måden Horgen (2010) beskriver objektiv/subjektive farer. Objektive farer er farlige elementer eller potentielle farlige situationer, som opstår for et individ hvori det individ har begrænset eller ingen kontrol over det (Horgen 2010, s. 39). Det kan derfor argumenteres for at der i denne opfattelse af indre og ydre risiko, faktisk menes objektive og subjektive farer. Med dette siger vi ikke at opfattelsen er forkert, men viser til at der som tidligere nævnt findes opfattelsen af, at risiko er det samme som fare. **Hyppighed** som opfattelse kan se i forhold til afsnittet med sandsynlighed og hyppighed. Det er opfattelse af sandsynlighed og hyppighed er det samme, og det var det som Kaplan & Garrick (1981) havde adskilt.

(b) Stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling

Opfattelserne indenfor risiko i grupper var interessante, da vi fandt resultater, som vi ikke havde forestillet os. Opfattelsen om **Større risikoen i grupper** var en af disse. At opfattelsen af

at risikoen øges i gruppe giver god mening fordi alt den teori vi fandt, pegede på at risikovillighed øgedes i grupper. Især studierne fra (Reniers et al, 2017 & Gardner & Steinberg 2005) som viste til at den blotte tilstedeværelse af grupper øgede individuelle individers risiko vilighed. I stisyklings sammenhængen så vi at det var den sociale gevinst og lysten til at være lige så god som andre der var de afgørende faktorer. Vi så også eksempler på **Mindre risikoer i grupper**. Dette var på grund af gruppens tilstedeværelse, forstået som at gruppen så ville stå klar hvis der skete noget. Her er det interessant at kigge på ligningen ”*risiko = farer/sikkerhedsnet*” (Kaplan & Garrick 1981, s 12). Risikoen mindskes da faren for alvorlige konsekvenser mindskes grundet gruppens tilstedeværelse. Det var også fundet, at der var den **ingen forskel** uanset om man kørte med nogen eller alene; dette kan have med troen på egne evne at gøre.

Fart var en central opfattelse, som gik igen i mange sammenhæng, da den har tilknytninger til **stisykling som risikosport**. Eksempler på dette er blandt andet det personlige valg, da fart kan påvirkes af en selv. Det kunne også være knyttet til **Færdighedsniveau**. Det fremgik at færdighedsniveauet kunne have indflydelse på risiko. Det kunne minimere risikoen, da man var mere bevidst om farer, havde mere kontrol og bedre indsigt i egne evner. Vi fandt dog også ud af at, et højere færdighedsniveau kunne føre til en højere risiko. Det kan have noget af gøre med at, et højere færdighedsniveau sammensvarer med højere fart på samme strækning. Farten har også sammenhæng med **Elementerne**, i og med at farten kan siges at være den afgørende faktor for om visse elementer udgør en risiko. Her må det ikke misforstås som at højere fart altid er lig højere risiko, men valget af den forkerte fart var det risikable ift. elementerne. Dette forklarer samtidig også opfattelsen af det **Ubekendte** som risikabelt. Fordi at man ikke kender en stis elementer, bliver det sværere at tilpasse farten og derfor kan man lettere ende i en situation hvor man har forkert fart. Alt dette kan kobles til ligningen: “*risiko = usikkerhed + skade*” (Kaplan & Garrick 1981, s 12). Usikkerheden kan både være manglen på færdigheder som resulterer i forkert fart, og det kan være usikkerheden om hvilke elementer stien indeholder.

Oplevet kontra reel risiko var en opfattelse af at der indenfor stisykling eksisterer en oplevet og en reel risiko. Opfattelsen var at mange oplevede en højere risiko end den reel set er, hvilket dog står i kontrast til Adams (1996). Han mener at man i situationer, hvor man ikke kender alle variable ikke kan vide hvad den reelle risiko er, heller ikke som ekspert. Dette underbygges yderligere af, som vi har set igennem resultatet, at risiko kan opfattes på forskellige måder. Forskellige personer kan altså have en forskellige opfattelse af risiko, og derfor vil præmissen for hvad den “reelle risiko” er ændre sig. I nogle situationer vil en person med mere erfaring

dog have et bedre udgangspunkt for en subjektiv vurdering. Som Kaplan & Garrick (1981) siger, er sandsynlighed baseret på netop erfaring og mavefornemmelse. I citatet til opfattelsen, blev der snakket om, at mange kan opfatte stisykling som farligere end det er. Som vi ser i (Roth et al, 1996) forsøg, har begyndere en højere nervøsitet og puls end erfarne i samme situation. Derfor kan det argumenteres for, at f.eks. begyndere i stisykling opfatter risikoen som højere, end hvad mere erfarne gør. **Transport til og fra skoven** var en opfattelse at det mest risikable ved stisykling var transport til og fra skoven. Det blev begrundet af at biler og trafik udgør en faktor, som man ikke selv er herre over. Men hvor teorien siger ulykker forsat kan være en menneskelig fejl (Adams, 1996), måske bare ikke din egen.

Generelt var der en opfattelse at stisykling var en risiko sport der involverede **Personskade**, men vi fandt også opfattelse at der var risiko for **Skade på naturen**. Opfattelsen af at risiko indenfor stisykling også kunne ses som risiko for skade på naturen, var en opfattelse som hvori tabet eller skaden fjernes fra individet og bliver set på i en større sammenhæng. Den viser dog til at selvom risikoen stadig bliver set på som noget negativt, behøver det ikke at være personskade. Dette lægger sig op ad Martínková & Parry's (2017) forståelse af risiko som "*risk as chance*", som i at der er en chance for at vi skader naturen når vi cykler.

(c) Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer.

Den sidste kategori vi vil præsentere, handler om hvorvidt og hvordan personer, vi interviewede, opfattede sig selv som riskotagerer. Der var både personer der opfattede sig selv som riskotagerer og personer der ikke gjorde. De personer som var vidende om at de tog risikoer, retfærdiggjorde dem ved at sige at det var **kalkuleret**. Dette relaterer sig til afsnittet om reel risiko, da det må antages at kalkulere en risiko er en opfattelse af, at man kan forudse den reel risiko, som vi diskuterede i afsnit (b) i diskussionen. En opfattelse der knyttede sig til hvorfor personer tog risiko, var **Adrenalin**. Adrenalin ses her som en gevinst ved at tage risiko, hvilket ifølge Horgen (2019) kan betegnes som en subjektiv gevinst. Opfattelsen af at adrenalin som grunden til at man opsøger risiko, kan siges at være lidt det samme som at være bevist om at opsøge risikoer, hvilket derfor sammensvarer i nogen grad med den persontype, som Kuzikova et al. (2020) beskriver som, personer der er tilbøjelige til at opsøge risiko bevist. Ud fra Zuckerman et al (1964), som viser til at der findes persontyper, som har en stor lyst til at opsøge "sensationer" eller risikoer, kan det derfor siges, at personen her ville have lyst til at opsøge risikoer generelt. Dette fører os videre til legitimeringen af tilrettelæggelse af ekstrem sport, som bliver nævnt i Stortings meldingen. Det er positivt for nogle grupper at dyrke risikofyldte friluftslivsaktiviteter (Miljøverndepartementet, 2001, pkt. 9.1.2) som Horgen (2019) siger, bliver det legitimt for nogle at opsøge risikoer igennem ekstrem sport. **At genvinde kontrollen**

handlede mere om at ligge på grænsen og føle at man er lidt ude af kontrol, men at man så vandt kontrollen igen. Dette minder om tilpasningsevne, som er faktorerne som Kuzikova et al. (2020) nævner er vigtige for en ekstremports udøvere. Vi fandt også opfattelser som knyttede sig til at personer ikke mente de opsøgte risiko. Begrundelsen for det var at når de cyklede var det **For turens skyld**, som derfor ikke direkte handler om at tage risiko, men at gevinsten ligger i at være på tur.

Hvad får vi ud af opgaven?

Hensigten med opgaven var finde stisyklisters opfattelser af risiko, og undersøge hvilke risikoer et udvalg af stisyklistere opfatter som tilstedeværende i stisykling. Men hvad er konklusionen og hvad kan det bruges til? Konklusionen bliver på baggrund af resultatet, hvor vi tager udgangspunkt i de tre prædefinerede kategorier vi brugte til at udforme vores interviewguide:

- (a) Stisyklisters opfattelse af risiko generelt.
- (b) stisyklisters opfattelse af risikoer indenfor stisykling.
- (c) Stisyklisters opfattelse af sig selv som riskotagerer.

(a) blandt vores udvalg af stisyklistere var det tydeligt at alle forbandt risiko med noget negativt, hvilket sammensvarede med teorien. Dette kan bidrage til den generelle forståelse af risiko, at det bliver opfattet som noget negativt. Selvom teorien og de opfattelser vi fandt, var enige om at risiko var noget negativt, viste det sig også, at der var stor forskel på måden begrebet risiko blev brugt, hvilket kan give udfordringer i kommunikationen. Vi håber derfor at dette studie kan bidrage til, at man i højere grad er bevist, om at risiko kan være et bredt begreb, og at andres opfattelse og brug af ordet ikke nødvendigvis sammensvarer med sin egen. Indenfor (b) fandt vi at der både var opfattelser af, at stisykling var en risikosport, og at det ikke var. Hovedpointen var at de fleste opfattelser af risikoen indenfor stisykling omhandler personskade, men at hvor stor risikoen er, opfattes forskelligt fra person til person, og at denne risiko i nogen grad kan påvirkes af personen selv. I (c) så vi at der både var opfattelser af at vores udvalg af stisyklistere så sig selv som risikotagere, og at de ikke gjorde. Vi håber at dette overalt kan bidrage til, at belyses at stisykling ikke nødvendigvis kun er for folk, som er villig med til at tage store risikoer, og at vi håber folk vil prøve stisykling, og danne sig sin egne opfattelse af sporten og risikoerne knyttet til det.

Norsk forskning på stisykling er ikke så omfattende, og vi håber at denne opgave kan vise at mulighederne for videre undersøgelser er ganske stort. Videre ville det være interessant at undersøge, om der er ligheder i opfattelsen af risiko i andre udendørs aktiviteter, gennem

samme type studie. Dette vil kunne give en bredere forståelse af, om den måde vi omtaler risiko på, faktisk afspejler opfattelserne hos udøverne af risikofyldte aktiviteter, og hvad forskellene af opfattelse blandt forskellige typer af udøvere og aktiviteter er.

Reference liste

Adams. (1995). Risk. UCL Press.

Ark, K., Parmentier, T & Aarre A. (2018). *Beslutningstaking på topptur En kvalitativ studie av risiko og beslutningstaking på lagdelt vintersnø – hvilke tanker har et utvalg erfarne toppturutøvere om forskjellen mellom beslutninger tatt på tur alene kontra i gruppe?* [Bacheloroppgave] Høgskulen på Vestlandet. <http://hdl.handle.net/11250/2580696>

Beck, U. (1997). *Risikosamfundet: på vej mod en ny modernitet*. Hans Reitzel.

Bougheas, S., Nieboer, J., & Sefton, M. (2013). *Risk-taking in social settings: Group and peer effects*. Journal of economic behavior & organization, 92(100), 273–283. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2013.06.010>

Brinkmann, S., Tanggaard, L., & Hansen, W. (2012). *Kvalitative metoder: empiri og teoriutvikling*. Gyldendal akademisk.

Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode* (2. utg.). Universitetsforlaget.

Drager, N., & Sagenes, T. (2020). *Hvordan eksperter sin motivasjon påvirker beslutninger på topptur*. [Bacheloroppgave]. <https://hdl.handle.net/11250/2727484>

Ertnes, K. & Landmark, B. (2017). Den bærekraftige stien - for stisykling og flerbruk. [Bacheloroppgave]. HVL <http://hdl.handle.net/11250/2449998>

Gardner, M., & Steinberg, L. (2005). *Peer influence on risk taking, risk preference, and risky decision making in adolescence and adulthood: an experimental study*. Developmental psychology, 41(4), 625. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0012-1649.41.4.625>

Gheorghiu, A., Delhomme, P., & Felonneau, M. L. (2015). *Peer pressure and risk taking in young drivers' speeding behavior*. Transportation research part F: traffic psychology and behavior, 35, 101-111. <https://doi.org/10.1016/j.trf.2015.10.014>

Horgen, A (2019). *Sikkerhet og risiko i norsk friluftsliv og naturbasertreiseliv: en kulturhistorisk studie*. [Doktorgradsavhandling] Universitetet i Sørøst-Norge. https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/2597758/2019_33_Horgen_web.pdf?sequence=1

Horgen, A. (2010). *Friluftslivs veiledning Vinterstid*. Oslo: Høyskoleforlaget

Håvik, A., & Trovåg K. (2015). *Stisykling i Sogndal: Ein studie om korleis reiselivet i Sogndal kan auke verdiskaping rundt stisykling*. [Bacheloroppgave] HVL <http://hdl.handle.net/11250/285271>

Iwamoto, D. K., & Smiler, A. P. (2013). Alcohol makes you macho and helps you make friends: The role of masculine norms and peer pressure in adolescent boys' and girls' alcohol use. Substance use & misuse, 48(5), 371-378. <https://doi.org/10.3109/10826084.2013.765479>

Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt.

Kaplan, S., & Garrick, B. J. (1981). *On the quantitative definition of risk*. *Risk analysis*, 1(1), 11-27. url: [https://archive.nefmc.org/press/risk_policy_workshop/tab%207/1.%20Kaplan%20Garrick%201981%20Quantitative%20definition%20of%20risk%20\(2\).pdf](https://archive.nefmc.org/press/risk_policy_workshop/tab%207/1.%20Kaplan%20Garrick%201981%20Quantitative%20definition%20of%20risk%20(2).pdf)

Larsson. (1986). *Kvalitativ analyse - exemplet fenomenografi*. Studentlitteratur <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:253401/FULLTEXT01.pdf>

Lupton, D. (2013). *Risk*: (2. udg.). Taylor & Francis Group.

Kuzikova, S. B., Shcherbak, T. I., Kuzikov, B. O., Blynova, O., Vavryniv, O., Khmiliar, O., & Popovych, I. (2020). *Research of predisposition to risk of participants of extreme sports*. *Revista inclusiones issn 0719-4706 volumen 7 – número especial – octubre/diciembre 2020*. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/83063/1/Kuzikova_et.al_participants_of_extreme_sports_2020.pdf

Kogan, N., & Wallach, M. A. (1967). *Risky-shift phenomenon in small decision-making groups: A test of the information-exchange hypothesis*. *Journal of Experimental Social Psychology*, 3(1), 75-84. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(67\)90038-8](https://doi.org/10.1016/0022-1031(67)90038-8)

Kristensen, K., Genswein, M., & Munter, W. (2012). *Perception of Risk in Avalanche Terrain*. In *International Snow Science Workshop Proceedings*. Url: <https://arc.lib.montana.edu/snow-science/objects/issw-2012-501-505.pdf>

Kyllesø, T., & Rafteseth, F. (2020). “Syklisten på stien og vannet av stien”: innsikt i hvor dan profesjonelle stibyggere jobber med bærekraftigsti. [Bacheloroppgave] Høgskulen på vestlandet. <https://hdl.handle.net/11250/2728244>

Martínková, I & Parry, J (2017) *Safe Danger – On the Experience of Challenge, Adventure and Risk in Education, Sport, Ethics and Philosophy*, 11:1, 75-91, DOI: 10.1080/17511321.2017.1292308

Marton, F., & Svensson, L. (1978). *Att studera omvärldsuppfattning: två bidrag till metodologin (Vol. 158)*: Pedagogiska Institutionen, Göteborgs Universitet.

Marton, F. (1981). *Phenomenography Describing conceptions of the world around us*. *Instructional Science*., 10(2), 177–200. <https://doi.org/info:doi/>

Marton, F. (1986). *Phenomenography—A Research Approach to Investigating Different Understandings of Reality*. *Journal of Thought*, 21(3), 28–49. <http://www.jstor.org/stable/42589189>

McIntosh, J., MacDonald, F., & McKeganey, N. (2006). *Why do children experiment with illegal drugs? The declining role of peer pressure with increasing age*. *Addiction Research & Theory*, 14(3), 275-287. <https://doi.org/10.1080/16066350500330465>

Miljøverndepartementet. (2001, 16. Desember). St.meld. nr. 39 (2000-2001). *Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet*. Regjeringa.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-39-2000-2001-/id194963/>

Mæland, V., & Meslo E. (2011). *Sikkerhet i sportsklatring: en analyse av ulykkes databasen til Norges Klatreforbund i 2010 – 2011*. [Bacheloroppgave] Høgskulen på Vestlandet,

<http://hdl.handle.net/11250/149757>

Nørvald, H, M. (2019) *Risikovurderinger blandt vinterklatrere. Et kvalitativt studie af samtalen om risiko og sikkerhed i vinterklatremiljøer*. <https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/handle/11250/2611492>

Reniers, R. L., Beavan, A., Keogan, L., Furneaux, A., Mayhew, S., & Wood, S. J. (2017). *Is it all in the reward? Peers influence risk-taking behavior in young adulthood*. *British Journal of Psychology*, 108(2), 276-295. <https://doi.org/10.1111/bjop.12195>

Roth, W.T., Breivik, G., Jørgensen, P.E., & Hofmann, S. (1996). *Activation in novice and expert parachutists while jumping*. *Psychophysiology*, 33 1, 63-72. <https://doi.org/10.1111/j.1469-8986.1996.tb02109.x>

Stoner, J., A., F. (1961). *A comparison of individual and group decisions involving risk* [Doktorgradsafhandling]. Massachusetts Institute of Technology.

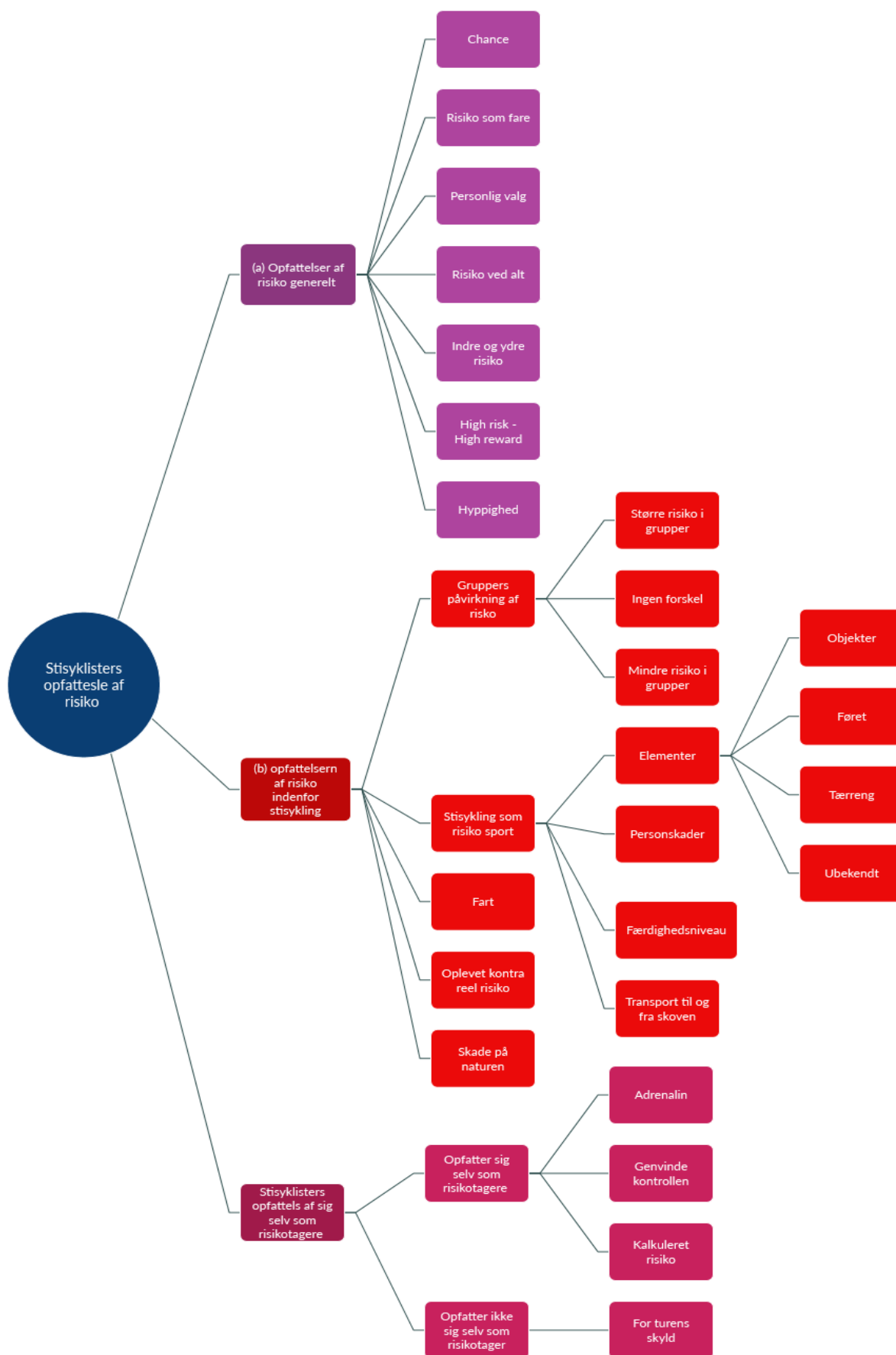
Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget. <https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/11330/33120544-MIT.pdf>

Uljens, M. (1989). *Fenomenografi: forskning om oppfatninger*. Lund: Studentlitteratur.

Vindenes, & Engelund. (2013). *Sikkerhet i kommersielt friluftsliv: En kvalitativ studie av fjellføreres arbeid med sikkerhet og risiko før og under en føringstur*. [Bacheloroppgave]. Høgskulen på vestlandet <http://hdl.handle.net/11250/191389>

Zuckerman, M., Kolin, E. A., Price, L., & Zoob, I. (1964). *Development of a sensation-seeking scale*. *Journal of Consulting Psychology*, 28(6), 477–482. <https://doi.org/10.1037/h0040995>

Bilag

Interviewguide for bachelor projekt

Magnus Worm og Gustav Finne Møller Aarup-Kristensen.

Overordnet tema; Opfattelse af risiko

Tema	Spørgsmål
<p>Præsentation af os og opgaven/tematikken</p> <p>Information om projektet og afklaringer mellem interviewer og den som bliver interviewet. Dette vil foregå før lydoptagningen begynder.</p>	<p>Vi præsenterer os selv, hvad formålet med opgaven/interview er og hvad det er der skal ske på interviewet.</p> <p>Den som bliver interviewet får mulighed for at stille spørgsmål om interview eller indholdet, om personen skulle være usikkert om noget.</p>
<p>Introduktionsspørgsmål (Lydoptagning herfra)</p> <p>Introduktion af personen ud fra erfaring. Disse spørgsmål er mindre relevante for selve dataindsamlingen, men er mere til for at få samtalen i gang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor længe har du syklet • Hvor ofte sykler/syklede du? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Har det altid været sådan? • Cykler du for det meste de samme steder? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Hvis nej <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvilke andre steder har du kører du/har du kørt?
<p>Opfattelse af risiko</p> <p>Her begynder vi at komme ind på det relevante emner, med tematikken omkring personens opfattelse og holdninger af/til risiko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad tænker du når du hører ordet risiko, i relation til stisykling • Hvad tænker du om definitionen om at risiko er sandsynligheden for at noget kan ske? (positiv/negativ) • Hvor meget fylder risiko når du sykler? • Hvordan forholder du dig til risiko når du sykler? <ul style="list-style-type: none"> ◦ Ift til risiko mærker du forskel på de steder du har cyklet?
<p>Eksempler på risiko. Her prøver vi at få personen til at reflektere over hvad risiko har af betydning for dem på tur. Og hvordan de har forholdt sig til risiko tidligere. Dette er for at få personlige holdninger tydeligere frem igennem refleksion fra interview personen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Har du nogle eksempler på hvor du har følt på risikoen under en tur? • Har du nogle eksempler på hvor du har taget et valg ud fra en risiko?

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

Vurdering

Referansenummer

925561

Prosjektittel

Stisyklisters oppfattelse af risiko - Bachelor opgave 2021

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett / Institutt for idrett, kosthald og naturfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Lotte Malterud Grøndahl, Lotte.Malterud.Grondahl@hvl.no, tlf: 91570451

Type prosjekt

Studentprosjekt, bachelorstudium

Kontaktinformasjon, student

Magnus Worm, 586315@stud.hvl.no, tlf: 41113097

Prosjektperiode

16.08.2021 - 15.12.2021

Vurdering (1)

05.11.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 05.11.2021. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 15.12.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

Du må vente på svar fra NSD før endringen gøres

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)